

Meria laricis

Fremmed art innenfor avgrensninga som er observert og etablert i Norge. Vurdert for *Fastlands-Norge med havområder*.

Lav risiko LO

Arten har moderat invasjonspotensiale, og ingen kjent økologisk effekt.

Utslagsgivende kriterier: 3B,1

Økologisk effekt	14	24	34	44	Kriterier som har vært utslagsgivende for risikokategorien	
	13	23	33	43		Invasjonspotensiale: 3B
	12	22	32	42		Økologisk effekt: 1
	11	21	[31]	41		Kategori og kriterier
	Invasjonspotensial					

[Forklaring på risikomatriksen](#)

Oppsummering

Arten hører til artsgruppen *Sopper* og er terrestrisk.

Meria laricis er en art uten kjent kjønna stadium. Den går på lerkenäler, og under fuktige forhold kan den etablere seg i lerkenäler og gjøre stor skade på planter og unge trær. Det er registrert skadelige angrep opp til 20 års alder. Soppen er trolig naturlig tilhørende i lerkeskoger i Europa og Nord-Amerika.

I perioder hvor en har vært opptatt av denne sykdommen har den blitt rapportert, ellers ikke. Funn i en Gjerdmilundnes landbruksskole Vestnes, Møre og Romsdal 1909. I 1940-årene ble den observert i en planteskole og mange plantefelt med lerk opp til 20 års alder på Vestlandet. Robake (1946) skriver at spredningen vanligvis ikke er over så lange avstander, men at den må være spredd med plantematerialet. Alle lerkefelt han besøkte og fant sykdommen hadde fått planter fra Ekhaug planteskole, men der så det ut til at sykdommen var ny i 1940-årene, og at den kanskje ikke var tilstede opp til 20 år tidligere da lerketrærne ble plantet ut. Den er ellers kjent for å være et problem i planteskoler, men den fins også ute i plantinger, men foreløpig ingen observasjoner på lerk spredd fra plantinger. Robak (1946) observerte den på opp til 40 år gamle lerketrær. Det er først og fremst på Vestlandet, og særlig Hordaland som har vært plaget av denne soppen. Det er ellers få rapporter fra Østlandet, ett fra Oppland og ett fra Akershus (Ås). Men soppen kan være tilstede i mange lerkplantninger, og trolig også i bestand der lerk har spredd seg naturlig. Dette er imidlertid ikke undersøkt. Soppen er trolig naturlig tilhørende i lerkeskoger i Europa og Nord-Amerika.

Konidiesporer kan spre soppen over visse avstander. Hvor langt den kan spres naturlig er ikke kjent. Den har nok helst blitt spredd som blindpassasjer med planter fra planteskoler, og da kan den jo spres over lange avstander.

Trolig liten i denne sammenhengen. Soppen er imidlertid funnet på andre treslag enn lerk i Nord-Amerika så om den skulle gå på andre bartrær også her i Norge vil situasjonen endres.

Har liten økologisk effekt.

Konklusjon

Slik situasjonen nå er utgjør *Meria laricis* en lav risiko (LO) i norsk natur.

Vurdering etter alle kriterier

[Forklaring på kriteriene](#)

Invasjonspotensial

A-kriteriet: Populasjonens mediane levetid

Estimert levetid for arten i Norge, med usikkerhet

Delkategori 2 10 - 59 år

Estimeringsmåte c) Røddlistekriterier

Beskrivelse av data

Det gjøres svært få observasjoner av denne arten. Den er trolig tilstede flere steder, men den er ikke så lett å få øye på. Det må letes helt spesifikt etter den.

Gjeldende rødlistekriterium

B2

Rødlistekategori

EN

B-kriteriet: Ekspansjonshastighet

Gjennomsnittlig ekspansjonshastighet, med usikkerhet

Delkategori 4 >= 500 m/år

Estimeringsmåte b) Literaturdata på spredningshastighet

Litteraturverdi på spredningshastighet (m/år)

120000

Usikkerhet

Dette er den lengste avstanden fra planteskolen som hadde levert mye lerk og opp til en infisert plantning.

Antall utgangspunkt for spredning

1

Ekspansjonshastighet i m/år

120000

Antakelser for litteraturestimatet er basert på

Robak (1946) skriver at alle lerceplantningene han besøkte i 1944-46 i Hordaland og ett i Sogn og Fjordane hadde fått planter fra Ekhaug planteskole, Syfteland, Os, Hordaland. Lengst avstand opp til Gjøllanger, Fjaler er på 120 km, Altså en spredningshastighet på 120 km for ett år.

C-kriteriet: Kolonisert areal av naturtype

Andel av forekomstareal til minst én naturtype som vil være kolonisert etter 50 år, med usikkerhet

Delkategori 1 < 5%

Økologisk effekt

D- og E-kriteriet: Effekter på stedegne arter

D-kriteriet: Truede arter eller nøkkelarter

Kan arten påvirke truede arter eller nøkkelarter innen 50 år, med usikkerhet.

Delkategori 1 Ingen kjent effekt

E-kriteriet: Øvrige stedegne arter

Kan arten påvirke øvrige stedegne arter innen 50 år, med usikkerhet

Delkategori 1 Ingen kjent effekt

F-kriteriet: Effekter på truede/sjeldne naturtyper

Andel av naturtypeareal som gjennomgår tilstandsendring innen 50 år, med usikkerhet

Delkategori 1 = 0%

G-kriteriet: Effekter på øvrige naturtyper

Andel av naturtypeareal som gjennomgår tilstandsendring innen 50 år, med usikkerhet

Delkategori 1 <5%

H-kriteriet: Overføring av genetisk materiale

Delkategori 1 Ingen kjent effekt

I-kriteriet: Overføring av parasitter eller patogener

Delkategori 1 Ingen kjent effekt

Klimaeffekter

Bakgrunnsinformasjon

Utbredelse i Norge

Nåværende utbredelse

	Kjent	Mørketall (faktor)			Estimert totaltall (kjent * mørketall)		
		Lavt anslag	Beste anslag	Høyt anslag	Lavt anslag	Beste anslag	Høyt anslag
Bestandsstørrelse	0		1				
Forekomstareal (km ²)	52	1	2	3	52	104	156
Utbredelsesområde (km ²)	0						

Andel av artens nåværende forekomst i sterkt endra natur: 0,0

Potensiell utbredelse

Deter store variasjoner mellom årene, noe som trolig skyldes værforhold, men også at større trær er mindre mottakelige, eller tilsynelatende mindre mottakelige da det ikke er så lett å oppdage på større trær og at de som eldre bare angripes i nedre del av krona. Vanskelig å se når det bare er litt angrep. Siden lerk ikke plantes noe særlig mer så vil det trolig gå tilbake med denne arten.

	Lavt anslag	Beste anslag	Høyt anslag
Potensielt forekomstareal (km ²)	50	100	150

Kjent og antatt utbredelse i dag, og om 50 år

	Fylke	Kjent	Antatt	Potensiell
Øs	Østfold			x
OsA	Oslo og Akershus	x		x
He	Hedmark			
Op	Oppland	x		x
Bu	Buskerud			x
Ve	Vestfold			x
Te	Telemark			x
Aa	Aust-Agder		x	x
Va	Vest-Agder		x	x
Ro	Rogaland		x	x
Ho	Hordaland	x		x
Sf	Sogn og Fjordane	x		x
Mr	Møre og Romsdal	x		x
St	Sør-Trøndelag			
Nt	Nord-Trøndelag			
No	Nordland			
Tr	Troms			
Fi	Finnmark			
Sv	Svalbard med sjøområder			
Jm	Jan Mayen			

Utbredelseshistorikk i Norge

I perioder hvor en har vært opptatt av denne sjukdommen har den blitt rapportert, ellers ikke. Funn i en Gjerdmi\undnes landbruksskole Vestnes, Møre og Romsdal 1909. I 1940-årene ble den observert i en planteskole og mange plantefelt med lerk opp til 20 års alder på Vestlandet. Robake (1946) skriver at spredningen vanligvis ikke er over så lange avstander, men at den må være spredd med plantematerialet. Alle lerkfelt han besøkte og fant sjukdommen hadde fått planter fra Ekhaug planteskole, men der så det ut til at sjukdommen var ny i 1940-årene, og at den kanskje ikke var tilstede opp til 20 år tidligere da lerketrærne ble plantet ut. Den er ellers kjent for å være et problem i planteskoler, men den fins også ute i plantinger, men foreløpig ingen observasjoner på lerk spredd fra plantinger. Robak (1946) observerte den på opp til 40 år gamle lerketrær. Det er først og fremst på Vestlandet, og særlig Hordaland som har vært plaget av denne soppen. Det er ellers få rapporter fra Østlandet, ett fra Oppland og ett fra Akershus (Ås) . Men soppen kan være tilstede i mange lerkplantninger, og trolig også i bestand der lerk har spredd seg naturlig. Dette er imidlertid ikke undersøkt. Soppen er trolig naturlig tilhørende i lerkeskoger i Europa og Nord-Amerika.

Fra	Til og med	Sted	Antall individ	Forekomstareal km ²	Utbredelsesområde km ²	Kommentar	Fylker
1909	1940	Gjermundnes landbruksskoleVestnes Romsdal		4 (4 * 1)		Svært mye angrep på europalerk, lite på sibirlerk	Mr
1941	1950	Mange steder		36 (36 * 1)		Neste funn var først i 1944 i 3 plantninger rundt Førde i Vikebygd (Sunn-Hordaland). I denne perioden er soppen observert på 9 steder, 8 i Hordaland og ett i Sogn og Fjordane.	Ho,Sf,Mr
1950	2017	Kun 3 steder.		12 (12 * 1)		I denne perioden er det bare gjort 3 observasjoner. En analysert prøve fra Oppland og to observasjoner (Halvor Solheim). Ett i Ås, Akershus og ett i Fjaler, Sogn og Fjordane. I begge de to sistnevnte tilfellene var det nesten ikke noe angrep året etter.	OsA,Op,Ho,Sf,Mr

Utbredelseshistorikk i utlandet

Soppen ble beskrevet fra Frankrike i 1896, og Robak (1946) skriver at det først og fremst er England som har vært plaget med denne soppen. I Danmark er det først og fremst planteskoler som er rammet, men det er også noe angrep i unge plantninger (Ferdinansen & Jørgensen 1938).

Global utbredelse

Naturlig utbredelse

I en oversikt fra New Zealand, som også har fått denne sjukdommen skriver de at arten er hjemmehørende på den nordlige halvkule der det er lerk. Den hører trolig hjemme både i Europa og Asia. Nord-Amerika er jeg mer usikker på.

Kom til vurderingsområdet fra

- Ukjent

Nærmere spesifisering

Usikkert hvor den kom fra, men trolig med planter fra et land i Europa, helst Skottland eller Danmark.

Første observasjon i Norge

Første observasjon - 1900

	Ikke-forplantningsdyktige individ		Forplantningsdyktige individ		Levedyktig avkom		Bestand	
	År	Sted	År	Sted	År	Sted	År	Sted
Innendørs								
Produksjonsareal (utendørs)								
Norsk natur							1944	Flere steder på Vestlandet

Naturtyper

Øvrige naturtyper

Kode	Navn	Dominans skog	Tidshorisont	Kolonisert areal (%)	Tydelig tilstandsendring	Tydelig påvirka areal (%)
T38-C-1	plantasjeskog			0.0-1.9		0.0
T4	Fastmarksskogsmark			0.0-1.9		0.0

Import til Innendørs-Norge eller produksjonsareal

Kategori	Introduksjon til eller spredning i norsk natur	Hypppighet	Abundans	Tidspunkt	Utdypende informasjon
øvrig/ukjent transport		Ukjent	Ukjent	Ukjent	Soppen har mest trolig kommet til Norge som blindpassasjer i forbindelse med import av lerk.

Reproduksjon

- Aseksuell reproduksjon
- Generasjonstid (år): **1,0**

Referanser

Publikasjoner

- Jørstad, I 1945. Parasittsoppene på kultur- og nyttevekster i Norge Melding fra Statens plantepatologiske institutt 1: 142 s
- Jørstad I 1925. Norske skogsykdommer. I. Nåletresykdommer bevirket av rustsopper, ascomyceter og fungi imperfecti. Meddelser norske kogforsøksvesen 2: 19-186
- Roll-Hansen, F. 1969. Soppsykdommer på skogtrær 173 s.
- Robak, H. 1946. Tre skogsykdommer som hittil har vært lite kjent eller påaktede i Norge. Tidsskrift for Skogbruk 54: 323-334.
- Phillips, D.H. & Burdekin, D.A. 1982. Diseases of Forest and Ornamental Trees. The Macmillian Press London 435s

Siden siteres som:

Solheim, H., Brandrud, T.E., Nordén, B., Sundheim, L. & Talgø, V. (2018-06-05). *Meria laricis*, vurdering av økologisk risiko. Artsdatabanken.

Permanent url til vurderingsteksten: <https://artsdatabanken.no/Fab2018/N/2748>